

Hedendaagse Bulgaarse kunst op oud landgoed in Heerde

Corrida, beeld van de Bulgaarse kunstenaar Kroum Damianov in de beeldentuin van De Queeste.

Marjolijn en Tjapko Jager zijn in 1999 op landgoed De Koerberg in Heerde neergestreken. Ze zijn fervente verzamelaars van moderne, hedendaagse kunst uit Bulgarije. Sinds 2005 exploiteren ze op hun landgoed een beeldentuin en een galerie, onder de veelzeggende naam 'De Queeste'.

Die naam slaat op hun leven en hun werk. En evenzeer op wat ze ervaren in het werk van veel van de Bulgaarse kunstenaars dat ze hebben leren kennen: een zoektocht naar de kern.

Het lijkt zo'n contrast, werken als consultant in de agrarische sector en het verzamelen en verkopen van moderne kunst. Tjapko Jager en zijn vrouw Marjolijn zien er echter meer een symbiose in die zich voltrokken heeft in hun leven. Dat ze in aanraking zijn gekomen met het werk van Bulgaarse kunstenaars, komt doordat Tjapko als consultant niet

alleen in Afrika, Azië en Rusland actief is geweest, maar ook in een aantal Oostbloklanden. 'Ik heb een tijdlang voor Cebeco International Projects gewerkt en coördineerde al hun projecten in Rusland. In diezelfde periode kwam ik ook in Bulgarije.'

Het was min of meer bij toeval dat hij in contact kwam met belangrijke kun-

stenaars in dat land: 'Ik liep met Marko Markov, een Bulgaarse beeldhouwer die al bijna 20 jaar in Nederland woont, door Sofia, toen ergens schilderijen werden uitgeladen. Wat ik zag, maakte zoveel indruk op me, dat ik meteen wist dat ik de maker ervan wilde ontmoeten. En dat is – hoewel het niet eenvoudig ging – uiteindelijk gelukt. Ik heb toen direct schilderijen gekocht van deze

Marjolijn en Tjapko Jager in de tuin van Landgoed De Koerberg.

kunstenaar, Svetlin Russev, die de bekendste Bulgaarse schilder bleek te zijn.’
 Dat was het begin van hun verzameling Bulgaarse kunst, die naast schilderijen ook veel beeldhouwwerken omvat. De beelden uit die collectie hebben een plaats gekregen in de parktuin rond het oude landhuis. Het oude koetshuis is ingericht als galerie, die dienst doet als expositieruimte voor de wisselentoon-

stellingen die ze organiseren, en als verkoopruimte waar ook werk van jonge, aankomende Bulgaarse kunstenaars wordt verkocht. Tot zover één deel van de symbiose.

Podium

‘We waren al aan het verzamelen, toen we min of meer bij toeval dit landgoed in 1999 kochten. En we hadden

meteen het idee om hier iets te gaan doen met en voor onze Bulgaarse kunstenaarsvrienden, want ze verdienen een podium in Nederland’, vertelt Marjolijn. ‘Veel van het werk dat zij maken, toont een verbondenheid met de eigen geschiedenis, het eigen verleden, die je hier niet tegenkomt.’
 ‘Het kunstenaarschap zit in hun genen’, vult echtgenoot Tjapko aan. ‘Neem Nikolai Maistorov. Hij heeft een lange staat van dienst; is verbonden aan verschillende kunstopleidingen. Werk van hem is ook opgenomen in de Duitse Collectie Ludwig. De expositie van zijn cyclus naar de verhalen uit Genesis het afgelopen voorjaar in Sofia, heeft de kunstwereld daar op zijn kop gezet.’ Het is – zo legt de galeriehouder uit – ook een typisch Maistorov-werk, dat behalve tekeningen, aquarellen, pastels en kleine schilderijen ook 28 grote doeken van 2 x 3 m omvat. ‘Maistorov heeft er acht jaar permanent aan gewerkt. We zijn nu bezig een catalogus te maken. Daar komt een dvd bij met een film die door Bulgarian National Television geproduceerd is.’

Marjolijn en Tjapko Jager voelen het als een opdracht om dat kunstwerk in Nederland aan het grote publiek te tonen. Datzelfde geldt voor de schilderijen van Svetlin Russev, een andere grote Bulgaarse kunstenaar. ‘Wat ons voor ogen staat, is een expositie in een

Interieur van Galerie De Queeste in het voormalige koetshuis van Landgoed De Koerberg.

museum. Omdat een museum de beste mogelijkheden voor publiciteit voorhanden heeft en over infrastructuur beschikt om grote aantallen bezoekers te ontvangen.'

Maar dat is een lange weg, blijkt uit hun toelichting, die het nodige uithoudings-

Tjapko Jager voor verschillende projecten toch ook weer in het buitenland geweest. 'Onder andere voor de FAO, het Koninklijk Instituut voor de Tropen en voor Haskoning. Toen ben ik in contact gekomen met Cebeco, in die tijd het enige bedrijf dat contracten had

Terugblikkend filosofeert hij over zichzelf: 'Ik sta – denk ik – meer in het leven als ontwikkelingswerker.' Hij realiseert zich dat zijn activiteiten, zijn inzet voor kunstenaars in Bulgarije, gegrond zijn in diezelfde levens- en werkhouding. 'Wat ik voor boeren deed, doe ik nu voor deze kunstenaars.' Toch speelt er nog iets anders mee, iets belangrijks: hun persoonlijke beleving. 'Waar wij op kicken is de authenticiteit, de echtheid die we in dat land en bij de mensen daar aantreffen', aldus Tjapko Jager. Marjolijn zegt het specifieker: 'Die kunstenaars zijn in staat om emoties, die je bij jezelf herkent maar nog niet in woorden kunt vatten, in hun werk tot uitdrukking te brengen.'

Waar wij op kicken is de authenticiteit, de echtheid die we daar aantreffen'

vermogen vergt. Intensief netwerken en blijven hopen dat eenmaal gewekte belangstelling en gelegde contacten tot iets concreets leiden. 'Het Cobra-museum, dat is onze droom: daar ligt de aansluiting met deze hedendaagse kunst. En onlangs suggereerde burgemeester De Graaf van Apeldoorn – toen hij hier was – dat 'zijn' Codamuseum ons idee zou kunnen oppakken. We wachten af...'

Fascinerende periode

Er is een groeiende belangstelling voor hun beeldentuin en galerie. Naast de individuele bezoekers op de zondagmiddagen, als De Queeste open is, worden regelmatig op andere dagen groepen ontvangen. 'Die groepen weten ons goed te vinden. Daartoe behoren zo nu en dan ook beleidsmakers en ambtenaren die een aantrekkelijke locatie zoeken voor hun meetings.'

En Marjolijn en Tjapko Jager zijn dan – als ze niet onderweg naar of van Bulgarije zijn om kunstwerken te halen of terug te brengen – de altijd gastvrije spil van dergelijke ontvangsten. Zelf hebben ze ook het nodige te melden. Tjapko is als bodemkundige afgestuurd aan de Universiteit van Wageningen. In het kader van die studie heeft hij drie jaar gewerkt in het Serengeti National Park in Tanzania. Ze vertellen over een fascinerende periode, waarin Tjapko opgenomen was in een internationaal team van bevolgers deskundigen die alle aspecten van het ecosysteem bestudeerden, Marjolijn werkte er als arts voor Flying Doctors.

Vervolgens vertrokken beiden naar Botswana, waar Tjapko, als teamleider voor DHV 'nog twee jaar door de Kalahari Desert gezwoven heeft'. Daarna zijn ze teruggekeerd in Nederland, waar ze de boerderij van Tjapko's vader overnamen, een akkerbouwbedrijf in de Flevopolder. In die jaren is

met landen in het Oostblok. Ik ging voor hen op een gegeven moment alle projecten in Rusland coördineren. En zo ben ik in Bulgarije terechtgekomen.'

Gouden Lauriertak

Afgelopen zomer is Marjolijn en Tjapko officiële waardering van Bulgaarse zijde

Een dronk op de onderscheiding met de Gouden Lauriertak, de hoogste onderscheiding die het Bulgaarse ministerie van Buitenlandse Zaken uitreikt aan buitenlanders. V.r.n.l.: Zlatin Trapkov, ambassadeur van Bulgarije in Nederland, Tjapko Jager, Inez Pijnenburg-Adriaenssen, burgemeester van de gemeente Heerde en Marjolijn Jager (foto: De Queeste).

Structuren

Even terug naar de symbiose in hun leven. 'In alle projecten die ik ooit voor Cebeco heb gedaan, en tegenwoordig als zelfstandig consultant uitvoer, ben ik bezig met het creëren van structuren', verduidelijkt Tjapko Jager. 'Met voorlichting aan boeren en met het opzetten van verbanden tussen agrariërs. In feite met het creëren van eigenwaarde bij mensen die keihard werken, terwijl ze afhankelijk zijn van overheden en multinationals.'

voor hun inzet ten deel gevallen: Tjapko Jager kreeg de Gouden Lauriertak opgespeld door de Bulgaarse ambassadeur in Nederland, Zlatin Trapkov. Dat is de hoogste onderscheiding die het Bulgaarse ministerie van Buitenlandse Zaken aan buitenlanders uitreikt.

◆ Gerry Herbst-Verkerk

⊗ Henri van der Beek/De Queeste